

Hella Kuipers
schrijfcoaching
cursussen

Heldenreis Nieuwsbrief jrg. 2 nr. 9 febr. 2011

verschijnt 11x per jaar (niet in januari)

Nieuws en Actualiteiten

In januari 2011 is **Vrijdag Schrijfdag** van start gegaan: 3x per maand een mogelijkheid om met schrijven bezig te gaan, op elke tweede, derde en vierde vrijdag van de maand.

Tijd: vrijdagochtend van 9.30-11.30 uur
Locatie: Ateliers Floris Verster, Atelier 109, Floris Versterstraat 3, Leeuwarden

Aanmelden noodzakelijk:

info@heldenreis.nl of tel. 058-2166191

Kosten: €15,00 per ochtend

11 febr: voorleesochtend

18 febr: schrijfveerochtend

25 febr: workshop Heldenreis

Alle data en Onderwerpen: kijk [hier](#)

DE E-BOOKS van HELDENREIS

☞ Er is een **nieuw E-Book**:

- Zeker over Schrijven – 104 columns 2006-2010

☞ Er is **nieuw lesmateriaal**

- 9 pdf's met plaatjes, voor inspiratie, schrijfveren, schrijfgroepen. Kijk [hier](#) voor een idee van het beeldmateriaal

☞ Er is een **nieuw lesprogramma** als bijlage bij

- Honderduit Autobiografisch Schrijven

→ Heb je Honderduit eerder al besteld?

→ Mail me dan, dan krijg je de bijlage gratis!

- Honderd Valkuilen

- De Heldenreis

Kijk [hier](#) voor uitgebreide info over de inhoud van alle E-Books.

E-book bestellen?

- stuur een mail naar info@heldenreis.nl

- maak €15,00 over naar girorekening 3879467 tnv H. Kuipers, Leeuwarden

- na ontvangst van het bedrag krijg je het boek direct toegestuurd

Schrijf oefening van de maand:

Kijk naar de [afbeeldingen](#) van voorwerpen, en kies er één uit die je aanspreekt (kijk nog niet naar de schrijfo opdracht).

12 februari schrijfcafé

Het [Heerenveense Schrijfcafé](#) biedt een ontspannen manier om met schrijven kennis te maken. Elke 2e zaterdag van de maand in Grand Café de Heerenkamer.

vervolg schrijfoefening

Schrijf nu op wat het voorwerp zegt over jou. Ben je even zacht of versleten als de pantoffels? Even schitterend en opzichtig als de broche? Net zo betrouwbaar als de klok? (bij 't schrijfcafé was de opdracht: als dit een nieuwjaarskaart is, welke kwaliteiten van het voorwerp wens je iemand toe?)

Krantenknipsel als schrijfveer

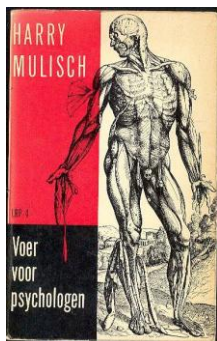
Voer voor Psychologen

Toen Harry Mulisch overleed, vond onze leesclub dat er een boek van hem op het programma moest. Maar welk? De Ontdekking van de Hemel was te dik voor de haters, De Aanslag te oninteressant voor de liefhebbers. Tenslotte kwamen we uit bij Voer voor Psychologen, en ik vrijwilligde voor bespreking (meer om aan Grunberg te ontkomen dan uit voorliefde).

Ik heb het nu één keer gelezen. Het moet nog een keer, om aantekeningen te maken voor de bijeenkomst. Maar wat heb ik ervan genoten!

Ettelijke bekende Mulisch-citaten kwamen uit dit boek. "Hoe een verhaal maandenlang stokte omdat ik iemand een kamer niet kon binnenkrijgen." "Iedereen schrijft met groter gemak dan de schrijver." "Een minuut slecht schrijven is beter dan een dag goed

denken." "Schrijven is stratenmaken: op je knieën liggen en achteruit kruipen." "Het beste is, het raadsel te vergroten."

De verhalen uit zijn jeugd zijn de moeite waard, en wat hij erover zegt, hoe zo'n werkelijkheid zich verhoudt tot het geschrevene, hoe de geest van een schrijver omgaat met autobiografisch materiaal.

Zijn schrijfproces werkt misschien heel anders dan dat van jou of mij, maar het is zo boeiend om het zo glashelder verwoord te zien! Toegegeven, er staan ook hoofdstukken in die mijn pet te boven gaan. Gelukkig heeft hij al die kabbalistische zaken begrijpelijker toegepast in de Ontdekking van de Hemel. Het is mooi om te zien hoe hij op zijn 34e alles al in zich borg dat de latere boeken zou veroorzaken.

Je zou willen dat alle goede schrijvers hun schrijvers-wezen zo bewust beleefden en beschreven.

groeien

Er zat iemand in mijn autobioklas die er niet thuishoorde. Dat is een merkwaardig verschijnsel. Over het algemeen ontstaat er na een les of drie een speciale band tussen de cursisten. De vertrouwelijkheid neemt toe, mensen openen zich en de innerlijke critici doen er het zwijgen toe. (Hoewel de standaard-inleiding van menigeen luidt "tis weer niks" maar dat terzijde.) Mensen verrassen elkaar en vooral zichzelf. Om goed te schrijven hoef je alleen maar te vertellen wat je weet, en op te schrijven wat je ziet. Maar deze man zat in een 80 jaar oud harnas. Als hij het uitdeed zou hij omvallen.

Voor elke geschiedenis die werd voorgelezen had hij zijn cliché klaar. Ja, dat had je toen. Ja, de meeste mensen gaan dood in januari. Vroeger liep je gewoon door als je ziek was. Vroeger moest er gewoon gewerkt worden. Vooral het woord 'gewoon' kwam voor in veel van zijn commentaar. Het leek wel of hij bang was voor

alles dat zijn wereldbeeld verstoren zou.

Hij was hier om zijn verhalen voor te lezen, en te horen wat er allemaal fout aan was. Hij schreef niet slecht, maar hij schreef niet echt. Hij had zich de stem aangemeten van een vriendelijke oude opa die voorleest uit een boekje dat hij als kind prachtig had gevonden. Hij wist zeker dat je zo hoorde te schrijven.

Het was een vreemde mengeling, dat klasje, doordat aanmelders voor verschillende cursussen in een groep waren samengevoegd. Ik probeerde iedereen tevreden te stellen. Ik gaf richtlijnen die zowel voor autobiografen als voor creatiefschrijvers nuttig konden zijn. Ik deed – zoals ik gewend ben – speelse oefeningen in de les. Schrijfveren.

En waar deze meneer steeds het hoogste woord had gehad, zweeg hij nu demonstratief en sloeg zijn armen over elkaar. De autobiografen hadden hun eigen levens- en zielerorselen voorgelezen, en altijd had hij een doodoener klaar gehad: ach ja, dat vond je vroeger heel gewoon, daar praatte je niet over, je wist niet beter, je had niks ... Afscheppen of opscheppen, hij wist hoe het zat.

Om zomaar even ter plekke de pen op het papier te zetten en te laten komen wat er komt – nee, dat was niet mogelijk met zo'n harnas aan. Hij wilde alleen schrijven over zijn diktromjongetje. Hij wilde niets leren, hij wilde eigenlijk, eindelijk, horen dat het goed was. Groeien kon hij niet meer, daarvoor zat het harnas al te strak.

Terwijl groeien een voorwaarde is voor goed schrijverschap.

Harry Mulisch zegt dat heel mooi in Voer voor Psychologen: het oeuvre van een schrijver is zijn tweede lichaam. Elk nieuw werk beïnvloedt het gehele lichaam, en pas als hij dood is kun je alle werken beoordelen.

Mijn cursist had bij leven al bepaald dat zijn tweede lichaam af was. Zijn beide lichamen waren geharnast en alle inspiratiepijlen ketsten erop af. Hij was als een steen in de stromende rivier die een cursus is, en het speelt me niet toen hij zich afmeldde.

Of toch wel. Voor hem.

Blijf schrijven!
Hella Kuipers